

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 29. marraskuuta 2021
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	13707/21
Asia:	Päätelmät nuorten osallistumisen kannalta mielekkään nuorten kansalaistoiminnan turvaamisesta ja synnyttämisestä

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossaan 29.–30. marraskuuta 2021 hyväksymät neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät nuorten osallistumisen kannalta mielekkään nuorten kansalaistoiminnan turvaamisesta ja synnyttämisestä.

Päätelmät neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmiksi nuorten osallistumisen kannalta mielekkään nuorten kansalaistoiminnan turvaamisesta ja synnyttämisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET
JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

TOTEAVAT, ETTÄ

1. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat olleet yhtä mieltä siitä, että EU:n nuorisoalan yhteistyö "tukee yhteiskunnallista ja kansalaisosallistumista ja pyrkii varmistamaan, että kaikilla nuorilla on tarvittavat voimavarat yhteiskuntaan osallistumista varten"¹.
2. Nuoret ovat yhteiskuntamme eräs vahvuus, ja heillä on yksilön oikeutensa. Näin ollen heillä on oikeus osallistua mielekkäällä tavalla heihin ja koko yhteiskuntaan vaikuttavien politiikkojen kehittämiseen, toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja jatkotoimiin.²
3. Terve demokratia edellyttää kansalaisten osallistumista ja aktiivista kansalaisyhteiskuntaa koko ajan, ei ainoastaan vaalien aikana. Aktiiviset ja valistuneet nuoret kansalaiset ja järjestöt, joilla on mahdollisuuksia vaikuttaa, ovat paras tae demokratioidemme selviytymiskyvylle³ ja yhteistä etua ajatellen.

¹ Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön puitteista: Euroopan unionin nuorisostrategia 2019–2027 (EUVL 2018/C 456/01, 18.12.2018, s. 2).

² Euroopan unionin neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselma nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön puitteista: Euroopan unionin nuorisostrategia 2019–2027 (EUVL 2018/C 456/01, 18.12.2018, s. 3).

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmasta (COM (2020) 790, 3.12.2020, s. 3).

4. Euroopan unionin perustana olevia arvoja ovat esimerkiksi demokratia, moniarvoisuus, tasa-arvo ja oikeusvaltio. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vapaus, syrjimättömyys, sukupuolten tasa-arvo, suvaitsevaisuus ja vähemmistöjen suojelu ovat Eurooppa-aatteen erottamattomia kulmakiviä⁴.
5. "Tämänhetkiselä covid-19-pandemialla ja sen sosioekonomisilla seurauksilla on kasvava kielteinen vaikutus ihmisoikeuksiin, demokratiaan ja oikeusvaltioon, myös kansalaistoimintaan".⁵
6. Tukemalla nuorten osallistumista demokraattisiin prosesseihin nuorten kannustamisesta osallistumaan demokratiaa edistävään poliittiseen toimintaan Euroopassa annetun neuvoston päätöslauselman⁶, nuorten demokratiatietoisuuden ja demokratiaan osallistumisen edistämisestä Euroopassa annettujen neuvoston päätelmien⁷ sekä monitasoisen hallinnon vahvistamisesta nuorten päätöksentekoprosesseihin osallistumisen edistämisessä annettujen päätelmien⁸ mukaisesti osaltaan vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia nuorten näkökulmasta ja kannustetaan nuorten osallistumista niiden puitteissa.

⁴ Tämä kohta perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklaan.

⁵ Neuvoston päätelmät ihmisoikeusperustaisesta elpymisestä covid-19-kriisin jälkeen (6324/21, 22.2.2021).

⁶ Neuvoston päätöslauselma nuorten kannustamisesta osallistumaan demokratiaa edistävään poliittiseen toimintaan Euroopassa (EUVL C 417, 15.12.2015, s. 10).

⁷ Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät nuorten demokratiatietoisuuden ja demokratiaan osallistumisen edistämisestä Euroopassa (EUVL C 415, 1.12.2020, s. 16).

⁸ Päätelmät monitasoisen hallinnon vahvistamisesta nuorten päätöksentekoprosesseihin osallistumisen edistämisessä (8766/21, 17.5.2021).

KATSOVAT SEURAAVAA:

7. Nuorten näkökulmasta kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia ovat mahdollisuudet ja edellytykset osallistua yhteiskuntaan mielekkäällä tavalla. Niillä on keskeinen sija kaikissa demokraattisissa yhteiskunnissa⁹. Niitä ovat poliittiset, julkiset ja sosiaaliset (verkko- ja verkon ulkopuoliset) ympäristöt, jotka täyttävät tietyt oikeudelliset, poliittiset, institutionaaliset ja käytännön edellytykset, joiden puitteissa nuoret voivat käyttää kansalaisvapauksiaan tiedonsaantia, mielipiteen ilmaisemista sekä julkiseen elämään osallistumiseen vaadittavaa järjestäytymistä tai organisoitumista koskevilta osin ja näin vaikuttaa yhteiskuntaan ja muovata sitä.
8. Koska nuorten kohdalla kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ovat dynaamisia ja jatkuvasti muuttuvia, kaikki nuorisosalalla toimivat demokraattiset ja riippumattomat järjestöt ja nuorten epäviralliset ryhmät ovat osoittautuneet keskeisiksi toimijoiksi nuorten osallistumisen edistämisessä, minkä vuoksi niitä olisi tuettava ja ne olisi turvattava.
9. Nuoret tarvitsevat maksuttomia, turvallisia, avoimia, saavutettavia, osallistavia ja edustuksellisia kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, joiden kautta he voivat järjestäytyä, toimia tarpeitaan ja etujaan koskettavilla aloilla aihepiiristä riippumatta, osallistua julkiseen keskusteluun ja olla mukana julkisessa päätöksenteossa.
10. Eri ryhmiä edustavien nuorten, myös haavoittuvassa asemassa olevien tai harvoin kuultujen nuorten, kuten nuorten muuttajien, aktiivinen mukaantulo kansalaisyhteiskunnan eri toimintamahdollisuuksiin auttaa heitä kehittämään kansalaisosallistumisen edellyttämiä taitoja. Samanaikaisesti se edistää heidän henkilökohtaista, ammatillista ja sosiaalista kehitystään, myötävaikuttaa Euroopan unionin arvoihin¹⁰, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja sukupolvien väliseen yhteistyöhön sekä varmistaa, että demokratia ja kansalaisuus kuvastavat yhteiskunnassa havaittavien näkökulmien koko kirjoa ja moninaisuutta.

⁹ Näissä päätelmissä käytetty ilmaisu "kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet nuorten näkökulmasta / nuorten kansalaistoiminta" perustuu OECD:n määritelmään kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksista valtiosta riippumattomien toimijoiden näkökulmasta.

¹⁰ Euroopan unionin virallinen lehti, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidut toisinnot, (2016/C 202/01).

11. Nuorten tarttuminen kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksiin on ollut merkittävästi viemässä eteenpäin erilaisia sosiaalisia innovaatioita¹¹, mikä kertoo siitä, että kyseiset toimintamahdollisuudet osaltaan edistävät demokraattisempia ja informoidumpia päätöksentekoprosesseja ja siten parantavat demokratian laatua. Toisaalta nuoret ovat aivan erityisen alttiita syrjinnälle ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien rajoittamiselle¹².
12. Kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventuminen nuorten näkökulmasta ja raportoidut perusoikeuksien ja demokraattisten oikeuksien rikkomiset ovat maailmanlaajuisia ilmiöitä, jotka saattavat eri puolilla Eurooppaa olla uhka demokratioille taloudellisesta kehityksestä tai maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Tutkimusten mukaan myös nuorten kansalaisjärjestöjen mahdollisuudet osallistua poliittisiin prosesseihin on raportoitu rajallisiksi¹³.
13. Nuorisoalalla toimivia järjestöjä ja nuorten epävirallisia ryhmiä olisi saatava mukaan esimerkiksi 11 eurooppalaisen nuorisotavoitteen kaikkien aihepiirien keskeisten hankkeiden kehittämiseen. Lisäksi näillä järjestöillä on keskeinen merkitys palvelujen ja tuen tarjoamisessa nuorille. Usein ne toimivatkin viranomaispalvelujen täydentäjinä.
14. Covid-19-pandemian seurauksena kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ovat nuorten kohdalla monissa maissa kaventuneet entisestään, jolloin vastaava toimija verkossa jää usein ainoaksi toimivaksi vaihtoehdoksi. Osa saaduista kokemuksista on myönteisiä, esimerkiksi, kun digitaaliset toimintamahdollisuudet ovat johtaneet uusiin toimintoihin. Kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien siirtyminen verkkoon on kuitenkin tuonut nuorten osalta esiin saavutettavuuteen (infrastruktuuri), valmiuksiin (osaaminen) ja verkkoturvallisuuteen liittyviä näkökohtia.

¹¹ Safeguarding Civic Space for Young People in Europe, European Youth Forum (s. 8)

¹² Nuorisokumppanuus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth, 2021.

¹³ Nuorisokumppanuus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth, 2021.

KOROSTAVAT SEURAAVAA:

15. Kaikille sopiva lähestymistapa ei palvele silloin, kun haetaan suotuisaa toimintaympäristöä nuorisoalalla toimivien järjestöjen tukemiseksi ja kun toimitaan nuorten epävirallisten ryhmien kanssa. Kaikkia palveleva suunnittelu, kulttuurisesti ja maantieteellisesti erilaiset taustat, rakenteellinen epätasa-arvo, sukupuolten eriarvoisuus ja muut vaikuttavat tekijät – kaikki nämä tulee pitää mielessä, kun ne estävät nuorilta ja nuorten kansalaisjärjestöiltä vapaan toiminnan ja mielekkään osallistumisen.
16. Liiallinen näytöaltistuminen ja liiallinen verkkotoiminta vaikuttavat kielteisesti nuorten henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen terveyteen¹⁴. Verkosta löytyvät kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ovat kuitenkin tarjonneet monille nuorille tärkeän pakopaikan hyödyntää kansalaisoikeuksiaan, näin erityisesti covid-19-pandemian aikana. Vaikka yhtäältä on pidettävä mielessä terveyteen liittyvät näkökohdat, on toisaalta syytä puuttua myös verkkoturvallisuuteen ja digitaaliseen kahtiajakoon (mukaan lukien infrastruktuuri ja tiedolliset esteet). Nuorten kansalaistoiminnan tukemisessa kaikkien sidosryhmien olisikin nähtävä ensisijaiseksi oikean tasapainon löytäminen verkossa ja verkon ulkopuolella tapahtuvan osallistumisen välille.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA TOISSIJAISUUSPERIAATTEEN MUKAISESTI JA ASIANMUKAISILLA TASOILLA

17. Turvaamaan ja ulottamaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet kaikille nuorille ja erityisesti nuorille, joihin covid-19-pandemia vaikuttaa eniten, sekä ottamaan käyttöön lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että nämä toimintamahdollisuudet tarjoavat pääsyn ja osallistumisen nuorille, joilla on heikot lähtökohdat ja vähemmän mahdollisuuksia, sekä erityisesti syrjäisillä ja maaseutualueilla asuville ja vammaisille nuorille. Olisi myös parannettava näiden toimintamahdollisuuksien näkyvyyttä nuorten keskuudessa ja nuorten pääsyä niiden piiriin.

¹⁴ UNICEFin julkilausuma, Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time, 8. helmikuuta 2021.

18. Puuttumaan sellaisiin prosesseihin ja välineisiin liittyviin huolenaiheisiin, jotka valtaavat alaa maksuttomilta ja saavutettavilta julkisilta toimintamahdollisuuksilta tai merkittävässä määrin estävät pääsyn ja osallistumisen nuorten kansalaistoimintaan. Nämä huolenaiheet liittyvät kaupallisiin keinoihin, joissa käytetään algoritmien määrittämää kohdennettua markkinointia, keskiluokkaistumiseen, maaltapakoon sekä fyysisten ja verkkoympäristön toimintamahdollisuuksien enenevään kaupallistumiseen.¹⁵
19. Vastaamaan huolenaiheisiin, jotka liittyvät kansalaisoikeuksiaan ja -vapauksiaan käyttävien nuorten yksityisyyteen, jotta varmistetaan heidän henkilökohtainen turvallisuutensa, ja varmistamaan yksilön oikeuksien kunnioittaminen helposti ymmärrettävällä kielellä ja huolehtimaan heitä koskevien tietojen valvonnasta ennen kaikkea käsittelemällä kaikki heille kuuluvat tai heitä koskevat tiedot suojatusti ja lainmukaisesti EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa määritellyn mukaisesti.
20. Ottamaan huomioon nuorten verkko-osallistumisen esteet (kuten pääsyn internetiin, digitaaliset taidot, infrastruktuurin ja laitteiden puuttumisen) ja varmistamaan nuorten digitaalisen kansalaistoiminnan turvallisuuden entistä paremman digitaalisen häiriönsietokyvyn avulla erityisesti vahvistamalla digitaalista ja medialukutaitoa ja nuorten tietoisuutta, mutta myös turvallisuustoimenpiteillä nuorten suojelemiseksi virheelliseltä tiedolta, disinformaatiolta, propagandalta, yhteiskunnalliselta polarisoitumiselta, vihapuheelta, verkkokiusaamiselta, verkkohoukuttelulta jne.

¹⁵ Smith, Neil (1996) *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. London, Routledge. Day, Kristen (1999) *Introducing gender to the critique of privatized public space*. *Journal of Urban Design*, Vol.4, No. 2. Kohn, M., (2004) *Brave new neighborhoods: The privatization of public space*. New York, Routledge. <https://books.google.com/books?id=EMM2xowSIEgC>

21. Tunnustamaan koulutuksen tarjoajat kaikilla oppimisareenoilla (virallinen, epävirallinen ja arkioppiminen) keskeisiksi toimijoiksi kansalaiskasvatuksen sellaisten eri muotojen edistämiseksi, joissa keskitytään vaatimuksena olevan aktiivisen kansalaisuuden taitoihin, mikä puolestaan osaltaan edistää demokraattisempaa yhteiskuntaa.
22. Edistämään kansalais- ja poliittisia prosesseja sekä nuorisjärjestöjen ja oppilaitosten aktiivista yhteistyötä yhteisissä hankkeissa muun muassa nykyisen kansalaistoiminnan edellytysten parantamiseksi tai uuden kansalaistoiminnan synnyttämiseksi. Näin myös käytännössä edistetään kestävän kehityksen tavoitteiden ja eurooppalaisten nuorisotavoitteiden saavuttamista.
23. Sitoutumaan yhdessä suunniteltuihin ja yhteisesti hallinnoituihin viranomaisten ja nuorten väliin vuorovaikutustoimiin tai viestintäkanaviin kansalaistoiminnan välityksellä ja tapauksen mukaan tukemaan näitä. Tässä tarkoitetaan myös nuorisoalalla toimivien järjestöjen ja nuorten epävirallisten ryhmien tukemia ja ylläpitämiä vuorovaikutustoimia tai viestintäkanavia. Näin saadaan nuorten ääni mielekkäästi ja monipuolisesti esiin ja vaikutetaan konkreettisesti nuorten kannalta merkityksellisten politiikkojen kehittämiseen, täytäntöönpanoon ja jatkotoimiin.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA JA EUROOPAN KOMISSIOTA TOIMIVALTANSA
PUITTEISSA JA ASIANMUKAISILLA TASOILLA TOISSIJAISUUSPERIAATTEEN
ASIANMUKAISESTI HUOMIOON OTTAEN

24. Tavoittelemaan sitä, että nuorten monipuolinen kansalaistoiminta turvataan ja sitä laajennetaan kaikilla tasoilla kestävän rakenteellisen rahoituksen avulla, ja tapauksen mukaan harkitsemaan hankepohjaista rahoitusta nuorisoalalla toimiville järjestöille ja nuorten epävirallisille ryhmille. Lisäämään nuorten keskuudessa tietoisuutta heidän kansalaisvapauksistaan ja poliittisista vapauksistaan sekä mahdollisuuksistaan hyödyntää näitä kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien puitteissa.
25. Tukemaan nuorisoalalla toimivia järjestöjä ja nuorten epävirallisia ryhmiä, jotka torjuvat vihapuhetta ja muita toimintaansa kohdistuvia uhkia erityisesti liittyen sanan-, yhdistymis- ja kokoontumisvapauden harjoittamiseen.
26. Jatkuvasti seuraamaan, arvioimaan ja tukemaan nuorten kansalaistoiminnan kannalta suotuisaa toimintaympäristöä ja myös tunnistamaan siihen kohdistuvia uhkia ja puuttumaan niihin.
27. Mahdollistamaan helpon tiedonsaannin saavutettavassa muodossa ja tapauksen mukaan nuorison ymmärtämällä kielellä ja eurooppalaisen nuorisotiedotuksen peruskirjan mukaisesti¹⁶, jotta lisätään läpinäkyvyyttä ja nuorten luottamusta poliittisiin instituutioihin, ja myös ottamaan käyttöön asianmukaisia toimenpiteitä erityisesti medialukutaidon keinoin virheellisen tiedon, disinformaation, propagandan, yhteiskunnallisen polarisoitumisen, vihapuheen, salaliittoteorioiden, verkkokiusaamisen ja verkkohoukuttelun torjumiseksi.

¹⁶ Eurooppalainen nuorisotiedotuksen peruskirja sisältää nuorisotiedotuksen ja -neuvonnan ammatilliset periaatteet ja suuntaviivat.

28. Parantamaan instituutioiden kykyä tavoittaa nuoret (suoraan tai nuorisosalalla toimivien järjestöjen ja nuorten epävirallisten ryhmien kautta) käyttämällä tehokkaita osallistumisvälineitä verkon ulkopuolella ja verkossa. Lisäksi käyttämään yhdessä nuorten kanssa suunniteltuja mekanismeja, jotka päätöksentekijät ovat hyväksyneet ja joita riippumaton tutkimus tukee, helpottamaan nuorten osallistumista kansalaistoimintaan ja politiikkaan.
29. Tarvittaessa tarkastelemaan algoritmien määrittämää kohdennettua markkinointia käyttävien kaupallisten keinojen vaikutuksia nuorten kansalaistoimintaan ja käymään vuoropuhelua näiden keinojen tarjoajien kanssa ratkaisun löytämiseksi kansalaistoimintaan mahdollisesti heijastuviin vaikutuksiin. Harkitsemaan tarvittavien, soveltuvien ja oikeasuhteisten toimenpiteiden toteuttamista kaupallisten keinojen kielteisiin vaikutuksiin puuttumiseksi, kun niitä ei voida vähentää vuoropuhelulla.
30. Tukemaan tutkimusta ja seuraamaan nuorten kansalaistoiminnan tilaa kaikkialla Euroopan unionissa sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, mukaan lukien nuorten kohtaamat haasteet ja uhat, ja arvioimaan nuorten osallistumista kansalaistoimintaan.
31. Harkitsemaan sitä, että Euroopan nuorison teemavuoden 2022 yhteydessä kiinnitettäisiin erityistä huomiota kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksiin nuorten kannalta ja nuorten perusvapauksiin.

PYYTÄVÄT EUROOPAN KOMISSIOTA

32. Tukemaan monialaisesti ei-kaupallista, avointa, osallistavaa ja turvallista nuorten kansalaistoimintaa erilaisilla eurooppalaisilla ohjelmilla, mukaan lukien nuorisosalan keskeiset ohjelmat kuten Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot.
33. Ottamaan nuoret ja nuorisosalalla toimivat järjestöt ja nuorten epäviralliset ryhmät paremmin mukaan sellaisten eurooppalaisten aloitteiden suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja jatkotoimiin, joilla on vaikutusta nuorten elämään, esimerkkeinä uusi eurooppalainen Bauhaus, EU:n ilmastopuolitus ja Euroopan tulevaisuuskonferenssi, unohtamatta näiden aloitteiden roolia kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien tarjoamisessa nuorille.

Viitteet

Antaessaan nämä päätelmät neuvosto ja neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat panevat merkille seuraavat asiakirjat:

- Yhteinen tutkimuskeskus: Scientific and Technical Reports, Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School, 2008.
- Moxon, D. and Bárta, O. (2018), Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Young People and the EU, European Steering Committee of the 6th Cycle of Structured Dialogue, 2018.
- Euroopan komissio: Eurobarometri, Future of Europe -sarja, maaliskuu 2021.
- Euroopan parlamentti: kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan tilaama tutkimus "Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations", PE 690.872, toukokuu 2021.
- Nuorisokumppanuus: Tomaž Deželan ja Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth, 2021.
- Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselma 2096 (2016) – Miten estää epäasialliset rajoitukset kansalaisjärjestötoimintaan Euroopassa?
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27. huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus).

- Euroopan nuorisotiedotus ja -neuvontajärjestön (ERYICA) yleiskokous, Portugalin Cascaisissa 27. huhtikuuta 2018 hyväksytty eurooppalainen nuorisotiedotuksen peruskirja.
 - Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle eurooppalaisesta ilmastopöytäkirjasta, COM(2020) 788 final.
 - Euroopan unioni, Euroopan tulevaisuuskonferenssi, verkkosivu [Euroopan tulevaisuuskonferenssi | Euroopan komissio \(europa.eu\)](#)
-